

Brussel, 19.12.2012
COM(2012) 781 final

**VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE RAAD,
HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET COMITÉ VAN
DE REGIO'S**

**over de uitvoering, de resultaten en de algehele beoordeling van het Europees Jaar van
het vrijwilligerswerk 2011**

VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE RAAD, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET COMITÉ VAN DE REGIO'S

over de uitvoering, de resultaten en de algehele beoordeling van het Europees Jaar van het vrijwilligerswerk 2011

1. ACHTERGROND:

1.1. Inleiding

In overeenstemming met de beschikking tot instelling van het Europees Jaar van het vrijwilligerswerk 2011¹, biedt dit verslag een overzicht van de uitvoerende, de resultaten en de algehele beoordeling van het Europees Jaar op basis van de conclusies van een externe evaluatie van het Europees Jaar².

In 2006 raadpleegde de Europese Commissie het Europees Economisch en Sociaal Comité over de toekomstige beleidsrichting op het vlak van vrijwilligerswerk op Europees niveau. Een van de belangrijkste aanbevelingen in het verkennend advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité van december 2006 over de rol en impact van vrijwilligersactiviteiten in de Europese maatschappij was om "*een jaar van vrijwilligers uit te roepen en zo spoedig mogelijk met een witboek over vrijwilligerswerk en actief burgerschap in Europa te komen*".³

Er werd een alliantie opgericht van ngo's die het idee van een Europees Jaar van het vrijwilligerswerk ondersteunden en er werd vanuit de civiele samenleving een campagne opgestart om 2011 uit te roepen tot Europees Jaar van het vrijwilligerswerk. In 2008 keurde het Europees Parlement een verklaring⁴ goed ter ondersteuning van de oproep voor een Europees Jaar van het vrijwilligerswerk 2011, waardoor het idee belangrijke nieuwe impulsen kreeg en hoge verwachtingen werden gecreëerd.

In 2009 keurden het Europees Parlement en de Raad het voorstel van de Commissie goed om 2011 uit te roepen tot Europees Jaar van het vrijwilligerswerk ter bevordering van actief burgerschap (hierna EYV2011).

Tien jaar na het Internationaal Jaar van de vrijwilliger van de Verenigde Naties kwam het EYV2011 op het juiste moment om te voldoen aan de verwachtingen van de civiele samenleving en om alle betrokkenen in de lidstaten te mobiliseren rond het thema vrijwilligerswerk als uiting van maatschappelijke betrokkenheid. Het toonde aan dat de Europese burgers veel belang hechten aan waarden als solidariteit, gerechtigheid en inclusie

¹ Beschikking nr. 37/2010/EG van de Raad over het Europees Jaar van het vrijwilligerswerk ter bevordering van actief burgerschap (2011) van 27 november 2009, PB L 17 van 22.1.2010, blz. 43-49.

² Evaluatie van het Europees Jaar van het vrijwilligerswerk 2011, Deloitte, juni 2012.

³ Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité over de rol en impact van vrijwilligersactiviteiten in de Europese samenleving; SOC/243-EESC 157/2006.

⁴ Schriftelijke verklaring van 9.4.2008 over het uitroepen van 2011 tot Europees Jaar van het vrijwilligerswerk.

en het bewees dat de Europese instellingen hun rol spelen bij het bevorderen van vrijwilligerswerk.

1.2. Het Europees Jaar 2011 en zijn doelstellingen

uit het oog te verliezen, Doel van het EYV2011 was om – zonder inbreuk te plegen op het subsidiariteitsbeginsel - de inspanningen van de lidstaten en de regionale en lokale autoriteiten te ondersteunen en de omstandigheden en de zichtbaarheid van vrijwilligersactiviteiten in de Europese Unie te verbeteren. Daartoe werden vier doelstellingen nagestreefd:

- een gunstig klimaat voor vrijwilligerswerk in de EU creëren om vrijwilligerswerk te verankeren als onderdeel van de bevordering van burgerparticipatie;
- degenen die vrijwilligerswerk organiseren de mogelijkheden geven om de kwaliteit van het vrijwilligerswerk te verbeteren;
- vrijwilligerswerk erkennen;
- de waarde en het belang van vrijwilligerswerk onder de aandacht brengen;

2. WAT HEEFT HET EUROPEES JAAR VERWEZENLIJKT?

2.1. Context

Het EYV2011 vond plaats tegen de achtergrond van de wereldwijde economische crisis. In deze context zagen de burgers het belang van gemeenschapssolidariteit in die gebaseerd is op de inspanningen van individuele vrijwilligers. Ze werden zo ontvankelijker voor de ideeën en waarden van vrijwilligerswerk en de rol van vrijwilligerswerk bij het bevorderen van maatschappelijke betrokkenheid.

Tijdens het EYV2011 bleek dat het zaak is kwaliteitsvol vrijwilligerswerk verder in een passend juridisch kader te ontwikkelen. Vrijwilligerswerk werd erkend als een vorm van solidariteit tussen burgers die een bijdrage levert aan het welzijn van onze maatschappij en sociale uitsluiting, armoede, intolerantie, racisme, xenofobie en onrecht tegengaat. Wat dat betreft sloot het EYV2011 op natuurlijke wijze aan bij het voorgaande Europees Jaar van de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting (2010).

2.2. Een sterk politiek engagement

Het EYV2011 deed dienst als katalysator voor beleidswijzigingen op Europees en nationaal niveau. Een aantal belangrijke beleidsdocumenten werd al tijdens het jaar goedgekeurd:

De Commissie heeft een "Mededeling over EU-beleid en vrijwilligerswerk: erkenning en bevordering van grensoverschrijdend vrijwilligerswerk in de EU"⁵.goedgekeurd

De Raad heeft onder het Poolse voorzitterschap conclusies goedgekeurd over de rol van vrijwilligerswerk in het sociaal beleid⁶ en over de bevordering van actief burgerschap door vrijwilligerswerk in de sport⁷.

⁵ Mededeling over EU-beleid en vrijwilligerswerk: erkenning en bevordering van grensoverschrijdend vrijwilligerswerk in de EU", COM(2011) 568 definitief van 20.09.2011.

In maart 2012 heeft het Europees Economisch en Sociaal Comité advies uitgebracht over de mededeling van de Commissie van september 2011⁸.

In juni 2012 heeft het Europees Parlement een "Verslag over erkenning en bevordering van grensoverschrijdend vrijwilligerswerk in de Europese Unie" goedgekeurd⁹.

Op Europees niveau moet een reeks maatregelen het vrijwilligerswerk in het algemeen en grensoverschrijdend vrijwilligerswerk in het bijzonder vergemakkelijken.

Tijdens het Europees Jaar voor actief ouder worden en solidariteit tussen de generaties 2012 (EY2012) is aandacht geschonken aan de bevordering van vrijwilligerswerk voor ouderen. In het kader van een van de belangrijkste initiatieven, de *European Seniorforce Day*, werden plaatselijke overheden en vrijwilligersorganisaties gevraagd nieuwe manieren te bedenken om senioren te betrekken bij vrijwilligersactiviteiten.

Het Europees Jaar van de burger 2013 zal voortbouwen op de verwezenlijkingen van het EYV2011.

In de context van de Europa 2020-strategie en de vlaggenschipinitiatieven "Jeugd in beweging" en "Een agenda voor nieuwe vaardigheden en banen" heeft de Commissie een voorstel gedaan voor een aanbeveling van de Raad over de validatie van niet-formeel en informeel leren¹⁰ om vaardigheden en competenties te stimuleren die buiten de school worden verworven via onder meer vrijwilligerswerk.

Ook in het Europees vaardighedenpaspoort - een nieuwe elektronische folder met informatie over de vaardigheden en kwalificaties die zijn verworven in formeel en/of niet-formeel onderwijs - zal plaats worden ingeruimd voor vrijwilligerswerk.

EU-financieringsprogramma's op verschillende beleidsdomeinen, zoals het Europees vrijwilligerswerk van het programma "Jeugd in actie"¹¹, het "Europa voor de burger"-programma¹², het Grundtvig-programma¹³ en het toekomstige programma voor onderwijs, beroepsopleiding, jeugd en sport (voorstel van de Commissie "Erasmus voor iedereen")¹⁴ zullen zich blijven richten op vrijwilligers.

⁶ Conclusies van de Raad over de rol van vrijwilligerswerk in het sociaal beleid van 3 oktober 2011.

⁷ Conclusies van de Raad over de bevordering van actief burgerschap door vrijwilligerswerk in de sport van 28 en 29.11.2011.

⁸ Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité over de "Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's – Mededeling over EU-beleid en vrijwilligerswerk: erkenning en bevordering van grensoverschrijdend vrijwilligerswerk in de EU" van 28 maart 2012, SOC 431-CESE 824/2012.

⁹ Verslag over erkenning en bevordering van grensoverschrijdend vrijwilligerswerk in de EU van 12 juni 2012, Europees Parlement, A7-0166/2012/P7_TA(2°12)0236. COM(2012)485 van 5.9.2012.

¹¹ Besluit nr. 1719/2006/EG van het Europees Parlement en de Raad van 15.11.2006, PB L 327 van 24.11.2006, blz. 30-44.

¹² Besluit nr. 1904/2006/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12.12.2006, PB L 378 van 27.12.2006, blz. 32-40.

¹³ Besluit nr. 1720/2006/EG van het Europees Parlement en de Raad van 15.11.2006, PB L 327 van 24.11.2006, blz. 45 e.v.

¹⁴ Erasmus voor iedereen: Het EU-programma voor Onderwijs, Beroepsopleiding, Jeugd en Sport, COM (2011)787 definitief van 23.11.2011.

Een Europees vrijwilligerskorps voor humanitaire hulpverlening ("*EU Aid Volunteers*"), (zie art. 214, lid 5, VWEU) zal na drie jaar voorbereiding in 2014 worden opgericht¹⁵.

Bovendien worden initiatieven genomen om vrijwilligerswerk in het EU-beleid te integreren, (bijvoorbeeld de vernieuwde EU-strategie 2011-2014 ter bevordering van maatschappelijk verantwoord ondernemen¹⁶)

Terzelfdertijd is tijdens het EYV2011 gebleken dat er behoefte is aan een sterker engagement op nationaal niveau. Het is op het niveau van de lidstaten dat de overblijvende obstakels voor vrijwilligerswerk kunnen worden aangepakt. Het Europees Jaar van het vrijwilligerswerk 2011 toonde aan dat vrijwilligerswerk in wezen een plaatselijk fenomeen is: de meeste vrijwilligers zijn actief op lokaal of regionaal niveau. Een van de bevindingen van het EYV2011 is echter dat de lidstaten een bijdrage kunnen leveren aan de ontwikkeling van het vrijwilligerswerk door nationale structuren voor vrijwilligerswerk open te stellen voor grensoverschrijdend vrijwilligerswerk.

De nationale coördinatieorganen van het EYV2011 hebben zich ontwikkeld tot een sterk netwerk. Dankzij hun samenwerking hebben ze de "Verklaring van Warschau over het bevorderen van duurzame acties m.b.t. vrijwilligersactiviteiten en actief burgerschap" kunnen goedkeuren tijdens de slotconferentie van het Europees Jaar in december 2011.

2.3. Een gunstig klimaat creëren voor vrijwilligerswerk in Europa

Een van de meest ambitieuze doelstellingen van het EYV2011 was het creëren van een gunstig klimaat voor vrijwilligerswerk. Hoewel alle lidstaten het belang van een gunstig klimaat erkenden, waren de meningen verdeeld over de mate waarin regelgeving aan een gunstig klimaat kan bijdragen. Terwijl bij het begin van het Europees Jaar 12 landen over een specifiek juridisch kader voor de vrijwilligerssector beschikten (BE, CY, CZ, HU, IT, LV, LU, MT, PL, PT, RO, ES), golden in 12 andere lidstaten slechts algemene wetten voor vrijwilligerswerk (AT, DK, EE, FI, FR, DE, GR, IE, LT, NL, SE, UK)¹⁷. Er werd in de loop van 2011 voor het eerst een specifiek juridisch kader gecreëerd in Slowakije, Slovenië en Litouwen. In Bulgarije werd in 2011 een wet inzake vrijwilligerswerk ontwikkeld en in 2012 goedgekeurd. Polen keurde een nieuwe strategie voor vrijwilligerswerk goed, Oostenrijk vernieuwde zijn wet op vrijwilligerswerk en Portugal bereidde een nieuwe wet voor die in 2012 moet worden goedgekeurd. Er werd in de loop van 2011 gepraat over het idee van een Europees Handvest voor Vrijwilligerswerk, dat op een op rechten gebaseerde aanpak is gebaseerd en waartoe het Europees Jeugdforum de aanzet heeft gegeven.

Wat betreft het toelaten van vrijwilligers van buiten de EU, heeft de Commissie in 2011 haar eerste verslag gepubliceerd over de toepassing van Richtlijn 2004/114/EG van de Raad betreffende de voorwaarden voor de toelating van onderdanen van derde landen met het oog op studie, scholierenuitwisseling, onbezoldigde opleiding of vrijwilligerswerk¹⁸.

¹⁵ COM(2012)514 van 19.09.2012.

¹⁶ Een vernieuwde EU-strategie 2011-2014 ter bevordering van maatschappelijk verantwoord ondernemen, COM(2011) 681 definitief van 25.10.2011.

¹⁷ Vrijwilligerswerk in de Europese Unie, studie door de Europese Commissie – DG EAC, GHK, 2010.

¹⁸ Verslag van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad over de toepassing van Richtlijn 2004/114/EG van de Raad betreffende de voorwaarden voor de toelating van onderdanen van derde landen met het oog op studie, scholierenuitwisseling, onbezoldigde opleiding of vrijwilligerswerk, COM (2011) 587 definitief van 28.09.2011.

Het Europees Jaar heeft de lidstaten aangemoedigd het *Manual on the Measurement of Volunteer work* te gebruiken, dat tijdens het Europees Jaar officieel door de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) is goedgekeurd.

Het IAO-Manual on the Measurement of Volunteer work van maart 2011 biedt landen een leidraad om systematische en internationaal vergelijkbare gegevens over vrijwilligerswerk te verzamelen via periodieke aanvullingen op arbeidsmarktenquêtes. Doel is de kennisbasis over vrijwilligerswerk te verbeteren en de economische waarde ervan te bepalen.

Polen en Hongarije waren in 2011 de eerste Europese landen die het IAO-handboek hebben gebruikt. Italië zal het handboek vanaf 2012 gebruiken en Slowakije heeft de methoden ervan gebruikt voor nationaal onderzoek. Frankrijk, Letland, Tsjechië, Portugal, Spanje en Montenegro, een kandidaat-lidstaat, hebben te kennen gegeven dat ze het handboek ook willen gaan gebruiken.

2.4. De positie van vrijwilligersorganisaties versterken

Het EYV2011 is een belangrijke stimulans geweest om de positie van vrijwilligersorganisaties te versterken en hun onderlinge samenwerking te verbeteren. Vooral de EYV2011 Alliance speelde een belangrijke rol: de alliantie slaagde erin de netwerkactiviteiten en de samenwerking tussen de belanghebbenden te vergemakkelijken en de stem van de civiele samenleving te laten horen. Doordat één enkele overkoepelende instantie de activiteiten van de civiele samenleving en de beleidssuggesties coördineerde, verliep de samenwerking met de civiele samenleving efficiënt en konden honderdduizenden vrijwilligers en potentiële vrijwilligers worden bereikt.

De activiteiten van de werkgroepen van de EYV2011 Alliance, die geleid hebben tot de ontwikkeling van een Beleidsagenda voor vrijwilligerswerk in Europa (P.A.V.E) voor de civiele samenleving, zullen naar alle verwachting op middellange tot lange termijn leiden tot een verbetering van de kwaliteit van het vrijwilligersbeheer.

De **EYV2011 Alliance** werd in 2007 in het leven geroepen als een open, informele groep van Europese netwerken die actief zijn op het gebied van vrijwilligerswerk. Doel was samen te werken bij de promotie en de uitvoering van EYV2011. De groep groeide aan van 24 netwerken in juli 2010 tot 39 netwerken in december 2011¹⁹, waarmee ze ongeveer 2 000 directe leden en partnerorganisaties vertegenwoordigde in heel Europa en daarbuiten.

Een van de doelstellingen van de EYV2011 Alliance was de ontwikkeling van de **Beleidsagenda voor vrijwilligerswerk in Europa (P.A.V.E.)** die officieel werd ingediend bij de Europese Commissie tijdens de slotconferentie van het EYV2011 in december 2011. Het voorbereidende werk werd hoofdzakelijk uitgevoerd door zes werkgroepen die in 2011 vijf keer vergaderden. P.A.V.E. bevat beleidsaanbevelingen voor een efficiënter en doeltreffender beleidskader in Europa ter ondersteuning en bevordering van vrijwilligerswerk.

¹⁹ AGE, AEVSO, AVSO, Caritas Europe, COFACE, CVA, CSR Europe, ENGAGE, Erasmus Student Network, Euclid Network, Eurodiaconia, EAPN, CEDAG, ENGSO, ENGSO Youth, ESAN, AEGEE, CEV, YFJ, ICYE, ISGF, Johanniter International, MHE, Rode Kruis, Social Platform, SOLIDAR, ALDA, CESES, EUCIS-LLL, EFIL, FEBA, EURAG, EJJO, ENNA, IPPF EN, ISCA, WAGGS, WOSM, Volonteuropé.

2.5. Erkenning van vrijwilligerswerk

De erkenning van vrijwilligerswerk werd beschouwd als een belangrijke doelstelling van het EYV2011. Daarom werden in heel de EU tal van prijzen uitgereikt om vrijwilligers te erkennen en te bedanken. Zo organiseerde Nederland een "Week van het Applaus" en werden in Roemenië, Hongarije, Ierland en Slovenië nationale prijzen uitgereikt om vrijwilligerswerk te erkennen.

De eerste thematische conferentie van het Europees Jaar werd gewijd aan de erkenning van vrijwilligerswerk en aan mechanismen om de validatie van in het kader van vrijwilligerswerk verworven vaardigheden en competenties te bevorderen. Het Europees kwalificatiekader, Europass en de Jongerenpas (*Youthpass*) zijn voorbeelden van handige Europese instrumenten in dit verband.

2.6. Voorlichting over de waarde van het vrijwilligerswerk

Voorlichting over de waarde van vrijwilligerswerk werd beschouwd als een belangrijke doelstelling van het EYV2011 op Europees niveau en in de lidstaten. De Europese communicatiecampagne en de nationale campagnes hebben bijgedragen aan de verwezenlijking van deze doelstelling. In veel lidstaten heeft de Europese campagne de bestaande voorlichtingsactiviteiten aangevuld door extra middelen te bieden.

Bovendien werd het EYV2011 veel besproken in de geschreven en elektronische pers.

3. HET EUROPEES JAAR 2011: UITVOERING EN BELANGRIJKSTE ACTIVITEITEN

In 2011 werden activiteiten op Europees niveau en in de 27 EU-lidstaten ondersteund met een totaal budget van 7,700 miljoen EUR.

Een afzonderlijk budget van 2,994 miljoen EUR voor voorbereidende maatregelen was in 2010 beschikbaar om een informatie- en communicatiecampagne te ontwikkelen voor het EYV2011 en om de coördinatiestructuur op poten te zetten om de belangrijkste belanghebbenden op Europees niveau samen te brengen.

3.1. Uitvoering van EYV2011 in de lidstaten

Om hun deelname aan het Europees Jaar te organiseren, wezen alle lidstaten een nationaal coördinatieorgaan aan; hun diversiteit toonde aan dat de lidstaten erg uiteenlopende vrijwilligerstradities hebben.

De coördinatieorganen kregen in totaal 3,549 miljoen EUR om de nationale EYV2011-activiteiten te coördineren op basis van een nationaal werkprogramma dat door elk orgaan werd uitgewerkt en door de Europese Commissie werd goedgekeurd. In elk land moest het ontvangen bedrag worden aangevuld met ten minste 20 % medefinanciering; in sommige landen werd dat minimum overschreden.

In de lidstaten vonden veel activiteiten plaats op nationaal, regionaal en lokaal niveau, zoals:

- voorlichtingsactiviteiten (communicatiecampagnes, evenementen om de zichtbaarheid te vergroten, wedstrijden en prijsuitreikingen, websites, brochures, promotiemateriaal, mediawerk, sociale netwerken, enz.);

- debatten (conferenties, seminars, bijeenkomsten, enz.);
- activiteiten op basis van opgedane expertise (onderzoek, studies, publicaties, enz.).

De nationale communicatiecampagnes hadden een grote impact omdat ze werden aangepast aan de nationale omstandigheden. Dankzij de samenwerking met de vertegenwoordigingen van de Commissie in de lidstaten en met het netwerk Europe Direct kon een breder publiek worden bereikt. Het Europees Jaar vulde bestaande nationale programma's en activiteiten voor vrijwilligerswerk aan door financiële middelen ter beschikking te stellen. Bovendien verleende het Europees Jaar de nationale activiteiten en een Europese uitstraling.

Heel wat voorbeelden van goede praktijken en innovatieve acties werden op nationaal en lokaal niveau verzameld (zie bijlage 1 voor voorbeelden van goede praktijken in de lidstaten).

3.2. Europese vlaggenschipprojecten

In oktober 2010 werd een oproep tot het indienen van voorstellen voor vlaggenschipinitiatieven gelanceerd en in maart 2011 werden in totaal 33 projecten geselecteerd om netwerkactiviteiten en innovatie te promoten op het vlak van vrijwilligerswerk. Dit in veertien lidstaten werd één project geselecteerd, in Frankrijk, Duitsland, Griekenland, Italië, Spanje, Polen en het Verenigd Koninkrijk werden twee projecten gefinancierd en in Portugal drie.

Het budget voor de medefinanciering van vlaggenschipprojecten bedroeg 1,964 miljoen EUR. De medefinanciering door de Commissie was beperkt tot maximaal 60% van de totale in aanmerking komende kosten van het project.

Er werd prioriteit verleend aan projecten waarbij nieuwe en innovatieve structuren werden getest en ontwikkeld en waarbij langlopende partnerschappen tussen maatschappelijke organisaties en bij vrijwilligerswerk betrokken overheidsinstanties werden opgezet. Daarnaast werd aan enkele thema's prioriteit verleend, bijv. door de werkgever ondersteund vrijwilligerswerk, mobiliteit bij vrijwilligerswerk voor mensen van alle leeftijden met een speciale nadruk op jongeren, sociale uitsluiting, en vrijwilligerswerk door ouderen (zie bijlage 2 voor voorbeelden van succesvolle vlaggenschipprojecten).

Een aantal innovatieve benaderingswijzen van vrijwilligerswerk werd geïntroduceerd via de Europese vlaggenschipprojecten en verspreid via de samenwerkingsverbanden die werden opgericht na de oproep tot het indienen van voorstellen. Toch werd het potentieel van de vlaggenschipprojecten niet altijd ten volle benut aangezien de verspreiding van resultaten beter kon.

3.3. Bewustmaking op EU-niveau

Het Jaar werd onder de aandacht gebracht van alle belanghebbenden en het brede publiek door middel van een reeks activiteiten.

Deze activiteiten waren onderverdeeld in vier groepen:

De EYV2011 Tour:

Er werd een jaar lang een roadshow georganiseerd langs de hoofdsteden van alle lidstaten (de *EYV Tour*). De nationale coördinatieorganen werd verzocht met plaatselijke vrijwilligers en activiteiten te organiseren wanneer de roadshow hun land aandeed. Doel was het lokale en nationale vrijwilligerswerk in de kijker te plaatsen, maar ook om een platform te creëren voor netwerkactiviteiten en de uitwisseling van beste praktijken tussen nationale belanghebbenden.

De *EYV Tour* oogstte in sommige landen meer succes dan elders. Voor het succes van het evenement was het belangrijk dat de nationale en stedelijke autoriteiten zich achter het evenement schaalden, de vrijwilligerssector veel speelruimte kreeg, een centrale locatie werd gekozen en aantrekkelijke buitenactiviteiten werden georganiseerd. De Europese dimensie werd in de verf gezet door tegelijkertijd de aandacht te vestigen op met andere EU-programma's (bijv. Jeugd in actie en Grundtvig) en de samenwerking met de vertegenwoordigingen van de Commissie en de Europe Direct-netwerken.

De EYV2011-conferenties:

De medialancering van het EYV2011 had in december 2010 in Brussel plaats en in de loop van 2011 werden vier thematische conferenties op EU-niveau georganiseerd.

Tijdens een halfdaagse conferentie op 8 januari 2011 in Boedapest werd het Europees Jaar officieel gelanceerd door Viviane Reding, de vicevoorzitter van de Europese Commissie. De conferentie ging over de erkenning van vrijwilligerswerk en was hoofdzakelijk gericht op beleidsmakers. Staffan Nilsson, voorzitter van het Europees Economisch en Sociaal Comité woonde het evenement bij.

Op 23 en 24 mei 2011 werd in Brussel samen met het Europees Economisch en Sociaal Comité een tweedaagse thematische conferentie gehouden om verschillende kwesties inzake vrijwilligerswerk vanuit het standpunt van de individuele vrijwilliger te benaderen. Deze conferentie werd bijgewoond door de voorzitter van het Europees Parlement, Jerzy Buzek, de vicevoorzitter van de Europese Commissie, Viviane Reding, en de voorzitter van het Europees Economisch en Sociaal Comité, Staffan Nilsson.

Op 3 en 4 november 2011 vond in Athene een conferentie van anderhalve dag plaats over "*Empowering volunteering organisations*", waaraan vicevoorzitter Viviane Reding en commissaris Maria Damanaki deelnamen en waarbij de nadruk werd gelegd op de kwaliteit van vrijwilligerswerk.

De slotconferentie van het EYV2011 vond op 2 en 3 december 2011 in Warschau plaats. Deze beleidsgeoriënteerde conferentie, waaraan commissaris Kristalina Georgieva deelnam, effende het pad voor beleidsontwikkelingen en voortgezette Europese, nationale en regionale acties om de situatie voor vrijwilligers de komende jaren te verbeteren.

Deze *thematische conferenties* werden goed onthaald door de deelnemers. Uit enquêtes na de vier conferenties bleek dat een grote meerderheid van de deelnemers van mening was dat de Europese conferenties de moeite waard of erg de moeite waard waren en dat ze een belangrijke invloed hadden op hun netwerkactiviteiten.

De EYV2011-website:

De officiële site van de EYV2011-communicatieactiviteiten (www.europa.eu/volunteering) had een interactief en participatief karakter om een gemeenschapsgevoel te creëren. De inhoud werd geleverd – en geüpload – door de zogeheten "Relay Reporters" (zie verder), door vrijwilligers die hun ervaringen wilden delen, en door nationale coördinatieorganen. Ook algemene informatie over vrijwilligerswerk, media-uittreksels, verslagen en foto's van de EYV2011 Tour waren terug te vinden op de website.

De website trok heel wat bezoekers maar uit de evaluatie bleek dat het ontwerp nog gebruiksvriendelijker kon.

De EYV2011 "Relay Reporters":

Per lidstaat werd een jonge verslaggever geselecteerd om videomateriaal en teksten te leveren over de uitvoering van het EYV2011 in een andere lidstaat. Deze video's werden geüpload op de website van het EYV2011 en vervolgens werd een korte compilatie gemaakt met fragmenten uit die video's.

De EYV2011 "relay reports" werden druk bekeken door bezoekers van de website, maar hadden volgens de evaluatie beter geïntegreerd kunnen worden in de andere activiteiten van het Europees Jaar.

3.4. EYV2011 Alliance

In 2010 werd een subsidie van 400 000 EUR toegekend aan de EYV2011 Alliance, een coördinatiestructuur die belangrijke Europese netwerken en organisaties op het vlak van vrijwilligerswerk samenbracht. Website: www.eyv2011.eu.

In overeenstemming met een door de Commissie goedgekeurd werkplan vulde de EYV2011 Alliance de informatie- en communicatieactiviteiten van de Commissie aan door activiteiten voor vrijwilligers en maatschappelijke organisaties uit te voeren en door zes werkgroepen te coördineren waarvan het werk uitmondde in een "Beleidsagenda voor vrijwilligerswerk in Europa" (P.A.V.E), een essentiële bijdrage aan het Europees Jaar van de civiele samenleving.

4. CONCLUSIES

Het Europees Jaar van het vrijwilligerswerk heeft een positieve impact gehad op de wereld van het vrijwilligerswerk, zowel op Europees als op nationaal niveau. De doelstellingen en activiteiten van het Jaar waren relevant en dankzij de doel- en resultaatgerichte aanpak konden de doelstellingen in alle lidstaten worden gehaald, hoewel de impact verschilde naargelang van de specifieke nationale situatie.

Het Europees Jaar heeft gevolgen gehad voor het vrijwilligerswerk op Europees en nationaal niveau en het heeft in sommige landen geleid tot de goedkeuring of de aanpassing van de strategieën en de wetgeving inzake vrijwilligerswerk. Dankzij het Jaar kon de kwaliteit van het vrijwilligerswerk worden verbeterd en de aandacht worden gevestigd op thema's als "corporate volunteering" en vrijwilligerswerk als niet-formele leerervaring. Dankzij een groot aantal initiatieven tijdens het Europees Jaar is de erkenning van vrijwilligerswerk gegroeid. Bovendien is via de media en de Europese communicatiecampagnes het inzicht in

vrijwilligerswerk en de maatschappelijke waarde ervan toegenomen. De nationale activiteiten hadden een waardevol multipliereffect voor deze activiteiten op EU-niveau.

Het Europees Jaar droeg vooral bij tot de ontwikkeling van netwerken en nieuwe initiatieven. Het vulde bestaande activiteiten aan en zette de Europese dimensie van vrijwilligerswerk in de verf.

Ook na afloop van EYV2011 zijn in 2011 opgestarte activiteiten en structuren voortgezet en goede praktijken toegepast die de komende jaren voor veranderingen zullen zorgen.

Dankzij het EYV2011 werden vijf EU-beleidsdocumenten goedgekeurd over vrijwilligerswerk in de Europese Unie, namelijk een mededeling van de Commissie, twee reeksen conclusies van de Raad, een advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité en een verslag van het Europees Parlement²⁰.

Het Europees Jaar voor actief ouder worden 2012 heeft via enkele specifieke initiatieven voor enige continuïteit gezorgd met het EYV2011. De duurzaamheid wordt gegarandeerd dankzij synergieën met het Europees Jaar van de burger 2013. Door een reeks Europese Jaren te organiseren rond verschillende aspecten van het concept burgerschap (Europees Jaar van de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting 2011, Europees Jaar voor actief ouder worden en solidariteit tussen de generaties 2012 en het Europees Jaar van de burger 2013) draagt de Commissie bij aan de verkenning van de verschillende facetten van het begrip maatschappelijk engagement.

²⁰ Voor referenties, zie voetnoten 5-9.

BIJLAGE

BIJLAGE 1: HET EYV2011 IN CIJFERS

- 27 deelnemende lidstaten;
- 4 EU-evenementen met een hoge zichtbaarheid (Boedapest, Brussel, Athene en Warschau);
- Een aantal sterk zichtbare evenementen georganiseerd door Europese instellingen, zoals de 2e Conventie Vrijwilligerswerk en de Conferentie van Belanghebbenden georganiseerd door het Europees Jeugdforum in de gebouwen van het Europees Economisch en Sociaal Comité en het forum "*Regional and local authorities in action during the EYV2011*", georganiseerd door het Comité van de Regio's;
- Vier hoorzittingen over vrijwilligerswerk georganiseerd door het Europees Economisch en Sociaal Comité;
- Veel nationale, regionale en lokale activiteiten gepromoot door nationale coördinatieorganen of de civiele samenleving in alle 27 lidstaten;
- Een totaal budget van 6,021 miljoen EUR voor activiteiten in de lidstaten;
- Een gemiddeld nationaal medefinancieringspercentage van 41,04 % voor nationale activiteiten van het Europees Jaar via de nationale begrotingen;
- Een totaal budget van 3,274 miljoen EUR voor Europese vlaggenschipprojecten;
- Een gemiddeld medefinancieringspercentage van 40,99 % voor de Europese vlaggenschipprojecten;
- Een totaal budget van 10,694 miljoen EUR (EU-begroting) + 2,471 miljoen EUR (nationale begroting) + 1,342 miljoen EUR (medefinanciering voor vlaggenschipprojecten), m.a.w. een **totaal budget van 14,507 miljoen EUR**;
- Meer dan 56 000 bezoekers voor de EYV2011 Tour;
- 950 workshops en debatten over vrijwilligerswerk en 261 culturele optredens georganiseerd tijdens de EYV2011 Tour;
- 1 660 organisaties namen deel aan de EYV2011 Tour;
- Duizenden gedrukte/online artikelen over het Europees Jaar en de EYV2011 Tour;
- 366 172 unieke bezoekers op de EYV2011-website en 1,556 miljoen bezochte pagina's;
- Meer dan 3 880 foto's geüpload naar de EYV2011-website;

- Meer dan 420 video's geüpload naar de EYV2011-website;
- De EYV2011-videoclips werden meer dan 26 000 keer bekeken;
- 26 schriftelijke verslagen + dagelijkse kronieken, afbeeldingen en video's van EYV2011 *Relay Reporters* in alle lidstaten;
- Meer dan 1,2 miljoen online bezoekers voor de verslagen van de *Relay Reporters*;
- 2 175 527 uren vrijwilligerswerk geregistreerd op de website van de EYV2011 Alliance www.eyv2011.eu.

BIJLAGE 2: ACTIVITEITEN IN LIDSTATEN: VOORBEELDEN VAN GOEDE PRAKTIJKEN

OOSTENRIJK

Op 17 en 18 juni organiseerden vrijwilligersorganisaties in heel Oostenrijk voor het eerst een nationale dag van het vrijwilligerswerk met als titel "*Tag der freiwilligen Überraschungen*". Het idee was om een open dag te houden om vrijwilligersactiviteiten voor te stellen die in Oostenrijk worden georganiseerd en om geïnteresseerde burgers uit te nodigen om mee te doen en zich ook in te zetten. Er werd een databank aangelegd waarin geïnteresseerde burgers vrijwilligerswerk konden vinden volgens hun specifieke interesses of in hun buurt. Er vonden meer dan 600 evenementen plaats in het hele land en meer dan 10 000 burgers namen deel aan de activiteiten.

BELGIË

Op 15 november 2011 vond een ontmoeting plaats tussen vrijwilligers uit de drie Belgische gemeenschappen en vertegenwoordigers van het Belgische koningshuis. In zijn kerstboodschap van 2011 bedankte de koning de vrijwilligers voor hun engagement. Een tentoonstelling met portretten van 52 vrijwilligers trok door de Franstalige gemeenschap in België en in de Duitstalige gemeenschap plantten vrijwilligers 76 000 bomen (een voor elke inwoner).

BULGARIJE

Het ministerie van Lichamelijke Opvoeding en Sport en het staatsagentschap voor Bulgaren in het buitenland organiseerden een conferentie in Bansko waaraan 250 kinderen deelnamen uit de Bulgaarse gemeenschappen in Macedonië, Servië, Albanië, Roemenië, Moldavië en Oekraïne. Voor deze gelegenheid werd een *Vrijwilligersbos* geplant in Bansko.

CYPRUS

De etappe van de *EYV Tour* in Nicosia tussen 4 en 6 april 2011 werd geopend door Elsie Christofia, de vrouw van de Cypriotische president. Vrijwilligersorganisaties stelden hun ervaringen en activiteiten voor op domeinen als sport, jeugdwerk, drugspreventie, verkeersveiligheid en ondersteuning van ouderen. De gemeenten toonden voorbeelden van hoe anderen geholpen kunnen worden en wat een geweldige ervaring vrijwilligerswerk kan zijn. De bezoekers kregen de kans om ter plaatse een cursus eerste hulp te volgen en basisbegrippen te leren in gebarentaal.

TSJECHIË

In Tsjechië werd in januari 2011 een nieuwe website rond vrijwilligerswerk gelanceerd als nationale website voor alle vrijwilligersorganisaties. In november 2011 werd een databank toegevoegd aan de

website met mogelijkheden voor vrijwilligerswerk zodat organisaties advertenties konden plaatsen en vrijwilligers naar vrijwilligersorganisaties konden zoeken. In het kader van het EYV2011 werd ook een publicatie uitgebracht met 22 portretten van individuele vrijwilligers: jongeren, ouderen, mannen, vrouwen, scholieren of studenten, mensen uit grote steden of van het platteland. De publicatie werd uitgegeven in het Tsjechisch en het Engels.

DENEMARKEN

De Deense *EYV Tour* vond plaats van 1 tot 3 augustus in een tent op het Axel Torv-plein in Kopenhagen onder het motto "*De vele gezichten van vrijwilligerswerk*" met als doel het benadrukken van de diversiteit van vrijwilligerswerk in Denemarken. Vrijwilligersorganisaties kregen de gelegenheid om hun projecten en activiteiten voor te stellen. Meer dan 28 organisaties namen deel. Er werd onder meer een fototentoonstelling, muziekoptredens, een voetbalwedstrijd, een modeshow en eerstehulpdemonstraties georganiseerd om bezoekers aan te trekken en in de tent werd een markt ingericht voor de organisaties.

ESTLAND

In Estland werd een twee maanden durend proefprogramma ontwikkeld voor vrijwilligerswerk door werknemers uit de private en publieke sector waarbij vrijwilligers van vijf bedrijven en vijf ministeries naar twintig niet-gouvernementele organisaties werden gestuurd. Het programma was bedoeld om de samenwerking tussen drie sectoren te stimuleren: vrijwilligers, ngo's en de openbare sector. Het resultaat was dat 28 vrijwilligers ongeveer 160-226 uur vrijwilligerswerk hebben verricht. Bovendien leerden ngo's hoe ze professionals kunnen aantrekken en werden werknemers bewust gemaakt van vrijwilligerswerk en de voordelen ervan. Er zal een follow-upprogramma worden gecoördineerd door NENO (Netwerk van Estse non-profitorganisaties) in een licht gewijzigde vorm en gefinancierd door het Estse ministerie van Binnenlandse Zaken.

FINLAND

De EYV2011-website www.tuntitili.fi bevat een zoekrobot voor vrijwilligerswerk. Meer dan 120 organisaties uit verschillende sectoren namen deel aan de samenstelling van de databank die bezoekers de gelegenheid geeft om hun persoonlijke contactinformatie achter te laten en te vermelden hoeveel tijd ze als vrijwilliger willen spenderen aan een project. Tegen december 2011 waren meer dan 99 000 uren ingeschreven. Er werd reclame gemaakt voor de zoekrobot in magazines, bibliotheken en sociale media.

FRANKRIJK

In Frankrijk werd het project "*Action de sensibilisation des jeunes*" ontwikkeld om jonge mensen voor te lichten over het thema vrijwilligerswerk en ze te mobiliseren. Het project werd gecoördineerd door een groep verenigingen en vertegenwoordigers van Franse ministeries. Een groep jonge ambassadeurs die zelf vrijwilligers zijn, werd opgeleid om met scholieren en studenten te praten over vrijwilligerswerk. De ministeries stuurden een brief naar de schooldirecties met de vraag om deze ambassadeurs uit te nodigen naar hun school. Er werd ook een handboek voor schooldirecties en een brochure voor verschillende leeftijdsgroepen verdeeld in de scholen. Het project slaagde erin om ongeveer 10 000 jonge mensen te bereiken.

DUITSLAND

Het internationale project "*Sieben Brücken, die verbinden*" vond plaats in vijf Europese landen (Denemarken, Polen, Tsjechië, Oostenrijk en Duitsland) met erg verschillende definities van en tradities inzake vrijwilligerswerk. Het werd ontwikkeld door de Sociale Academie van Potsdam AWO

SANO in samenwerking met het federale ministerie voor Familiezaken, Senioren, Vrouwen en Jeugd. Aan Duitse zijde werden mensen uit de vrijwilligerssector betrokken uit Mecklenburg-Vorpommern, Brandenburg, Saksen en Beieren. Het doel van het project was om deelnemers in staat te stellen om elkaar te ontmoeten in een Europese context, om van elkaar te leren en om de rol te bespreken die maatschappelijke betrokkenheid speelt in elk van de deelnemende landen.

GRIEKENLAND

In Griekenland werd beslist om niet-formeel onderwijs te combineren met het formele onderwijssysteem door een onderwijshandboek samen te stellen over vrijwilligerswerk, gericht op scholieren in het secundair onderwijs. Het idee erachter was om een nieuwe cultuur van vrijwilligerswerk te stimuleren vanaf een vroeg stadium in de ontwikkeling van jonge mensen. Het handboek wordt online beschikbaar gesteld en verdeeld in scholen. Het zal algemene informatie bevatten over vrijwilligerswerk, de eigenschappen ervan, wat vrijwilligerswerk is en wat het niet is, de voor- en nadelen, redenen om vrijwilligerswerk te doen, de geschiedenis van vrijwilligerswerk, verhalen over vrijwilligerswerk, bestaande vrijwilligersprogramma's en concrete informatie over hoe een vrijwilligersactiviteit kan worden gepland en georganiseerd in de klas. Het zal ook foto's en een cartoon bevatten.

HONGARIJE

Het grote afvalinzamelingsinitiatief "*TeSzedd! Vrijwilligers voor een proper Hongarije*", een van de meest zichtbare activiteiten van het EYV2011 in Hongarije, werd georganiseerd door het ministerie van Openbare administratie en Justitie en het ministerie van Plattelandsontwikkeling. Meer dan 160 000 deelnemers registreerden zich op de webpagina. Op 21 mei 2011 maakten verschillende plaatselijke vrijwilligersgroepen hun buurt schoon met de hulp van een netwerk van regionale coördinatoren. Personen, maatschappelijke organisaties, bedrijven, ministeries, plaatselijke overheden en instellingen namen deel aan de campagne op in totaal 1 500 locaties over heel Hongarije. Dankzij de actie werden duizenden tonnen afval verzameld. Over het hele land werd een campagne gehouden op televisie, op de radio, in kranten en via de sociale media om de inzamelactie "TeSzedd!" aan te kondigen.

Ierland

Het Ierse nationale coördinatieorgaan coördineerde samen met 20 vrijwilligerscentra op 30 september 2011 de *Nationale dag van het vrijwilligerswerk*. Het vlaggenschipevenement op deze dag was een nationale breimarathon waarop duizenden vrijwilligers over het hele land sjaals, mutsen en handschoenen breiden voor vrijwilligersorganisaties. In het hele land namen scholen deel aan geldinzamelingsacties en praktische vrijwilligersprojecten. Meer dan 10 000 vrijwilligers deden mee met het project. Werknemers uit bedrijven in heel Ierland besteedden tijd en energie aan vrijwilligersprojecten over het hele land. Vijf presidentskandidaten namen deel aan een evenement in Dublin. De nationale dag van de vrijwilliger werd uitgebreid besproken in de geschreven pers, op televisie en online.

ITALIË

In het kader van het EYV2011 en de vieringen voor de 150e verjaardag van de Italiaanse eenmaking, was het project *CSVnet* gericht op de nationale coördinatie van de dienstencentra voor vrijwilligerswerk door een participatief proces te ontwikkelen dat heeft geleid tot een *Manifest voor de bevordering van jeugd-vrijwilligerswerk* en het organiseren van een evenement met hoge zichtbaarheid voor jongeren. Het project en de studie getiteld "*When young people participate*" dat werd gepromoot door *CSVnet* en het nationale jeugdforum toonden aan dat de manier waarop jongeren omgaan met school, werk en vrijwilligerswerk voortdurend wijzigt en dat het daarom cruciaal is om jongeren te betrekken bij het ontwerpen en uitvoeren van vrijwilligersactiviteiten voor jonge mensen.

LETLAND

Een van de meest succesvolle initiatieven van het EYV2011 was de oprichting van virtuele "vergaderplatformen" die vrijwilligerswerk promoten en samenwerking bevorderen tussen vrijwilligers en "leveranciers van vrijwilligerswerk". Als gevolg van een open oproep tot het indienen van voorstellen voor projecten werden vier ngo-projecten ondersteund om communicatieplatforms te ontwikkelen en te promoten die vrijwilligerswerk aanmoedigen en verschillende maatschappelijke groepen, vooral jongeren, warm maken voor vrijwilligerswerk. Het project bood nationale en lokale instellingen de kans om vrijwilligers te kiezen en gaf vrijwilligers de mogelijkheid om een activiteit te vinden. De virtuele databank voor vrijwilligerswerk zal ook na 2011 blijven bestaan.

LITOUWEN

Een opvallend Litouws project ter promotie van vrijwilligersactiviteiten op regionaal niveau, was de wedstrijd "Hoofdstad van het vrijwilligerswerk". Vijf steden (Birzai, Alytus, Kedainiai, Siauliai en Palanga) werden telkens voor een maand geselecteerd als hoofdstad van het vrijwilligerswerk. Tijdens het project vonden honderden evenementen plaats waaraan duizenden mensen deelnamen. De activiteiten varieerden van stad tot stad, van liefdadigheidsacties en concerten over sportevenementen, milieubeschermingsacties, kunstwedstrijden en dierenrechtenactiviteiten tot het voorlezen van sprookjes aan kinderen in openbare parken en het oprichten van plaatselijke vrijwilligerscentra. De activiteiten brachten vertegenwoordigers van plaatselijke autoriteiten, bedrijven en lokale inwoners samen rond een gemeenschappelijk thema.

LUXEMBURG

In Luxemburg werd het "Fête du Bénévolat" gevierd in Schengen, een erg succesvol grensoverschrijdend evenement. Dankzij de deelname van Franse en Duitse partners belichaamde het evenement het Europese karakter van het Jaar. Het doel was om vrijwilligers te bedanken voor hun engagement in de maatschappij. De hoogtepunten van de dag waren voorstellingen door brandweer en reddingswerkers, muziekoptredens en spelletjes voor kinderen.

MALTA

De laatste halte van de EYV2011 Tour was in Malta van 28 november tot 5 december. Voor deze gelegenheid werd een tent geplaatst op de terreinen van het oude busstation in Valletta. De raad voor de vrijwilligerssector in Malta stelde 15 standjes ter beschikking voor plaatselijke vrijwilligersorganisaties om hen de kans te geven hun activiteiten voor te stellen. Elke dag van de Tour was gewijd aan een specifiek thema, namelijk milieu, dierenwelzijn, kunst en cultuur, jeugd, sport, sociale en humanitaire steun en gezondheid.

NEDERLAND

Nederlandse gemeenten werden uitgenodigd om een prijs uit te reiken aan uitmuntende vrijwilligersactiviteiten in vier categorieën, namelijk de *Passie Award* voor de persoon of organisatie die het meeste hart en ziel in zijn of haar vrijwilligerswerk stopt, de *Innovatie Award* voor de meest innovatieve persoon of organisatie, de *Verbindingsaward* voor de persoon of organisatie die de beste resultaten heeft behaald om mensen te engageren en de *Competentie Award* voor de persoon of organisatie die het meeste heeft gedaan op het vlak van talentontwikkeling. Op basis van de selectie op lokaal en regionaal niveau werd een nationale prijsuitreikingsceremonie georganiseerd tijdens het slotevenement van het EYV2011 op 7 december in Amsterdam, in het bijzijn van prinses Margriet van Nederland.

POLEN

De Internationale Arbeidsorganisatie, het Europees project voor het meten van vrijwilligerswerk en het Poolse ministerie van Arbeid en Sociaal Beleid organiseerden op 28-29 september in Warschau een workshop voor ambtenaren arbeidsstatistiek en vertegenwoordigers van de civiele samenleving. Het doel van de workshop was statistiekbureaus in contact te brengen met maatschappelijke organisaties, ze op te leiden in de methodologie van het nieuwe Manual on the Measurement of Volunteer Work van de IAO, de mogelijkheden te bespreken om het handboek van de IAO in te voeren in de EU-lidstaten en goede praktijken te delen tussen landen die begonnen zijn met de invoering van het handboek of de invoering ervan overwegen. Het centraal bureau voor statistiek in Polen heeft het IAO-handboek al ingevoerd.

PORTUGAL

Op 23 en 24 mei organiseerde het Portugese nationale coördinatieorgaan voor het EYV2011 een seminar met als thema "*Vrijwilligerswerk in het Middellandse Zeegebied - Een culturele identiteit*" met deelname van deskundigen uit Frankrijk, Griekenland, Italië, Malta, Portugal en Spanje die verschillende universiteiten vertegenwoordigden en verantwoordelijk waren voor zowel vrijwilligerswerk als vrijwilligersorganisaties. Tijdens het seminar werd de aandacht gevestigd op de culturele identiteit van vrijwilligers (waarden en concepten) en de organisatie van vrijwilligerswerk in elk land, maar ook op de uitwisseling van goede praktijken. Tijdens de slotsessie werd een debat georganiseerd door professor Rogério Roque Amaro met als thema "*Vrijwilligerswerk in tijden van crisis: impact en uitdagingen*".

SLOWAKIJE

De Slowaakse roadshow "*Caravana*" nam het idee van de EYV2011 Tour over en deed vijf steden in Slowaakse regio's: Košice, Prešov, Žilina, Nitra en Komárno. Het gaf burgers van steden buiten Bratislava de gelegenheid om meer te weten te komen over het Europees Jaar en zijn doelstellingen, maar ook over de kansen om vrijwilligerswerk te doen in hun regio. Veel lokale en regionale ngo's stelden hun activiteiten voor met behulp van infostands, afbeeldingen, foto's en video's en ze bespraken de mogelijkheden om vrijwilligerswerk te doen met de burgers. Er werden dans- en muziekoptredens georganiseerd door lokale kunst- en cultuurgroepen en er werden spelletjes en geschenken gegeven aan kinderen; er werden ook wedstrijden gehouden over de EU en het EYV en er werd informatie verspreid over de EU-instellingen, programma's, initiatieven en contactpunten. Caravana droeg bij aan de netwerkactiviteiten tussen ngo's, beleidsmakers, plaatselijke autoriteiten en de bevolking en hielp ook een brug te slaan tussen de hoofdstad en de afgelegen gebieden.

SLOVENIË

In Slovenië werd besloten om de EYV Tour niet te beperken tot de hoofdstad, maar om een Sloveense vrijwilligerstour te organiseren in twintig verschillende steden om vrijwilligerswerk op zo groot mogelijke schaal te promoten en om de deelname aan vrijwilligersactiviteiten aan te moedigen. Er werden vrijwilligersbeurzen georganiseerd om vrijwilligersorganisaties de kans te geven hun werk voor te stellen. Er werden rondetafelgesprekken, paneldiscussies en debatten georganiseerd over allerlei thema's, met name vrijwilligerswerk voor jongeren, corporate volunteering en het informeren van overheidsdiensten over het belang van vrijwilligerswerk. Alles bij elkaar namen 400 vrijwilligersorganisaties deel aan de evenementen. De Sloveense tour kreeg veel aandacht in nationale en regionale media en mocht op positieve feedback rekenen van het grote publiek.

SPANJE

In het kader van de EYV2011 Tour in Madrid, werd het generatieoverschrijdende spel "*Dale color al mundo*" gespeeld tussen hogeschole en middelbare scholen en seniorencentra uit de autonome

gemeenschap van Madrid. Doel was een methode te ontwikkelen om jonge en oude mensen bij elkaar te brengen om de sociale waarden van het vrijwilligerswerk te ontdekken. In de eerste fase van de wedstrijd werden de spelletjes gelijktijdig georganiseerd voor jongeren en ouderen. In de tweede fase werden de conclusies van de jongeren en ouderen samengebracht om gemeenschappelijke conclusies te vormen. Het project werd ontwikkeld in samenwerking met het bureau van het Europees Parlement in Spanje. Het kreeg veel aandacht in de Spaanse media, ook op de nationale televisie.

ROEMENIË

Het Roemeense nationale gala voor de erkenning van vrijwilligers en vrijwilligersprojecten vond plaats op 12 december 2011 in het Howard Johnson Grand Plaza Hotel in Boekarest. Het evenement werd georganiseerd door het nationale coördinatieorgaan, Volum Federation en het nationaal agentschap voor gemeenschapsprogramma's voor onderwijs en opleiding. Er werden prijzen uitgereikt in 22 categorieën op basis van een transparant systeem van nominaties van vrijwilligers en vrijwilligersprojecten voor activiteiten die werden uitgevoerd in 2011. De organisatoren ontvingen meer dan 200 voorstellen waarvan de helft de preselectie en kans op een prijs maakte. De winnaar werd geselecteerd door een onafhankelijke jury. Er werd een brochure gepubliceerd met als titel "Portret van een vrijwilliger", waarin de finalisten en hun bekroonde activiteiten werden beschreven. Het evenement kreeg veel media-aandacht.

ZWEDEN

Ongeveer 100 000 mensen bezochten de jaarlijkse boekenbeurs in Göteborg (22-25 september), waar het Zweedse nationale coördinatieorgaan een infostand deelde met de Europese Commissie en het Europees Parlement. Ongeveer 250 mensen bleven luisteren naar interviews met zeven bekende Zweedse auteurs die hun ervaringen deelden over wat hen motiveerde om aan vrijwilligerswerk te doen. De boekenbeurs bood een uitstekende kans om deze auteurs vanuit een ander perspectief te benaderen. Dankzij de beurs kon de nationale raad voor jeugdzaken de krachten bundelen met de Europese Commissie en het Europees Parlement om het Europees Jaar van het vrijwilligerswerk bekend te maken bij een breed publiek.

VERENIGD KONINKRIJK

Als onderdeel van het nationale EYV11-werkprogramma in het Verenigd Koninkrijk, kreeg "Volunteering England" (VE) de opdracht om goede praktijken op het gebied van "Employer-Supported Volunteering" (ESV, door werkgevers ondersteund vrijwilligerswerk) op te sporen, te ontwikkelen en te verspreiden. In deze context zorgde VE voor een onlinecentrale met informatie over ESV, bijvoorbeeld casestudies, recent onderzoek en een uitgebreide lijst van goed en minder goed gekende ESV-consultants en -tussenpersonen. VE vroeg drie vrijwilligerscentra (plaatselijke organisaties die ondersteuning bieden voor vrijwilligersactiviteiten) om zes nieuwe methoden te testen om ESV te bevorderen. VE slaagde erin om meer dan 500 000 mensen in verschillende sectoren te bereiken. Tegelijkertijd werd een beroep gedaan op individuele vrijwilligerscentra om nieuwe methoden en ideeën grondig uit te proberen. Er werden 23 evenementen georganiseerd waaraan alles samen 1 700 afgevaardigden deelnamen.

BIJLAGE 3: EUROPESE VLAGGENSCHIPPROJECTEN: VOORBEELDEN VAN GOEDE PRAKTIJKEN

De 1,964 miljoen EUR die werden toegewezen aan 33 vlaggenschipprojecten om tot 60 % van de subsidiabele kosten in 23 lidstaten te dekken, werden gebruikt voor activiteiten m.b.t. verschillende aspecten van vrijwilligerswerk. De activiteiten hielden verband met de volgende zes onderwerpen:

- elf projecten om informatie- en promotiemateriaal te ontwikkelen over en onderzoek te doen naar vrijwilligerswerk. Doel was beste praktijken te delen, de aandacht van het grote publiek te trekken en de kennis over het onderwerp te verdiepen (enquêtes, kwaliteitsnormen opstellen, creatieve wedstrijden om audiovisueel materiaal te produceren);
- zes projecten die gericht waren op jongeren (om ze naar het buitenland te sturen voor vrijwilligerswerk, om ze beter bewust te maken en te motiveren om zich sociaal te engageren en om deel te nemen aan vrijwilligersactiviteiten) of tot doel hadden oudere mensen te overtuigen meer tijd door te brengen met jongere generaties;
- vijf projecten die het doel hadden "dynamische gemeenschappen via geëngageerde burgers" te promoten, de integratie van migranten en mensen met een handicap in de plaatselijke gemeenschap te ondersteunen en op de sociale rol van vrijwilligerswerk voor de plaatselijke gemeenschap en de omgeving te belichten;
- vier projecten over sociale dienstverlening (preventie van "gevaarlijk gedrag" en ondersteuning van vrijwilligerswerk voor sociale integratie) en vrijwilligerswerk in de gezondheidszorg;
- vier projecten die vooral toegespitst waren op onderzoek naar en uitwisseling en verspreiding van technologie, waarbij vooral de verspreiding van technologie onder vrijwilligers centraal stond;
- drie projecten over vrijwilligerswerk door werknemers.

VOORBEELDEN VAN INITIATIEVEN VAN VLAGGENSCHIPPROJECTEN

Europese nacht zonder ongevallen – 15 oktober 2011

Vrijwilligers zijn nauw betrokken bij sociale activiteiten gericht op het voorkomen van gevaarlijk gedrag: de "Europese nacht zonder ongevallen" was een vlaggenschipproject gecoördineerd door de Responsible Young Drivers Foundation (België) in de 27 EU-lidstaten in de nacht van 15 op 16 oktober 2011. Duizend vrijwilligers tussen 18 en 29 jaar zetten zich in om andere jonge bestuurders veiliger te doen rijden, zonder drugs of alcohol.

Op een ontspannen en informele manier spraken de duizend vrijwilligers leeftijdsgenoten aan in 200 nachtclubs over de hele EU. Ze installeerden zogeheten "awareness booths" aan de

ingang van de club en vroegen de "Saturday Night Fever"-jongeren om een uitdaging aan te gaan, nl. een ademtest af te leggen voordat ze de weg opgaan en te beloven de hele avond nuchter te blijven als teken van hun engagement. Wie bob was, werd voor het verlaten van de nachtclub gevraagd om nog een alcoholtest en/of drugstest af te leggen om er zeker van te zijn dat ze veilig naar huis zouden rijden en een voorbeeld zouden zijn voor hun vrienden en leeftijdsgenoten.

"Digitale technologie ten dienste van het vrijwilligerswerk en sociale inclusie"

Dit vlaggenschipproject werd gecoördineerd door de "Banco Informatico, Tecnologico e Biomedico" en verliep in samenwerking met vier verenigingen en een provinciale instelling in Italië. Het droeg bij tot het verbeteren van de digitale toegang tot heel wat sociale projecten. De partners spanden zich samen in om "verouderde" technologische apparatuur te verzamelen, vooral oude computers en medische instrumenten die zouden worden weggegooid, en te gebruiken om de digitale kennis van kansarmen en mensen in vrijwilligersorganisaties te verbeteren.

Het initiatief zorgde voor betere digitale instrumenten voor heel wat verenigingen en het verbeterde de "digitale vaardigheden" via specifieke opleidingen voor mensen die computers niet vertrouwen of er weinig ervaring mee hebben. Ook had het een positieve invloed op de algemene verspreiding van digitale technologie in de non-profitsector.

Vrijwilligers voor parken

Dit project werd gecoördineerd door de cel alternatieve jeugdactiviteiten samen met vier partnerorganisaties uit Griekenland en Cyprus, waaronder een ministerie. Het motiveerde mensen van alle leeftijden die mogelijk geïnteresseerd zijn om zich sociaal te engageren en om vrijwilligerswerk te doen, voor groenere ruimtes.

De initiatieven (conferenties, workshops en onderzoek) waren bedoeld om de voordelen van vrijwilligerswerk in stadsparken en voor de kwaliteit van het milieu beter in de verf te zetten. Het project leverde nieuwe wetenschappelijke inzichten op inzake vrijwilligerswerk ten behoeve van stedelijke en voorstedelijke groene ruimtes en parken en droeg bij tot de strijd tegen de klimaatverandering, vooral wat betreft communicatie en voorlichting.

"Serve the city"

"Serve the city" is een Portugees project gericht op daklozen en sociaal gemarginaliseerde groepen: vijf verenigingen werkten het hele jaar samen om zich ten dienste te stellen van benadeelde groepen in Lissabon. De vrijwilligers organiseerden verschillende gemeenschapsmaaltijden, waarbij ze dankzij het informele, innovatieve en uitnodigende karakter, de doelgroep de unieke gelegenheid boden langdurige relaties aan te knopen, met inbegrip van emotionele, psychologische, spirituele en praktische steun. In tegenstelling tot de gewone maaltijden die door kerken en andere organisaties worden aangeboden en waarbij

mensen zich schamen of zich niet betrokken voelen op menselijk vlak, bracht "Serve the city" gemeenschapsmaaltijden naar de uitgesloten en dakloze mensen die elke avond op openbare plaatsen stonden te wachten op het voedsel dat door verschillende organisaties werd verdeeld. Met andere woorden, de mogelijke verbeteringen aan de kant van de vrijwilligersorganisaties wat betreft communicatie en organisatorische vaardigheden werden gecombineerd met een toegevoegde waarde voor het leven van de doelgroepen.

Omroeporganisaties en hun rol bij het promoten van vrijwilligerswerk

Drie verenigingen (uit het Verenigd Koninkrijk en Nederland), onder leiding van de Britse CSV (Community Service Volunteers), werkten samen met de BBC, de internationaal gerenommeerde omroepinstelling, om nieuwe partners aan te trekken en een sterker vrijwilligersnetwerk te creëren om ideeën en ervaringen te delen en het grote publiek te bereiken via omroepmedia.

Het meest originele aspect van het project is de poging om via omroepactiviteiten op Europese schaal vrijwilligerswerk te promoten. Tijdens een twee dagen durende conferentie, georganiseerd in september 2011, bespraken afgevaardigden uit vele EU-landen hoe ze de beste strategieën in de praktijk konden omzetten om de zichtbaarheid en de algemene actieve participatie van potentiële vrijwilligers te verbeteren. In het middelpunt van de debatten stonden strategieën om landen met weinig of geen traditie van sociale omroepactiviteiten en/of vrijwilligerswerk te helpen bij het overwinnen van de grootste moeilijkheden en mensen bewust te maken van vrijwilligerswerk en hen te motiveren om zich sociaal te engageren.

Om dit proces te bevorderen, werden de resultaten van de conferentie wereldkundig gemaakt tijdens de 20e jaarlijkse Volonteuropa-conferentie die van 20 tot 23 oktober 2011 plaatsvond in Edinburgh.

Volunteer! ...through road safety

Het doel van het project "Volunteer! ...through road safety" van het Bulgaarse "Open Youth", samen met twee Belgische verenigingen, een Bulgaarse gemeente en het Bulgaarse ministerie van Gezondheid, is om een aanpak te testen voor de ontwikkeling van een Europees model om een geïnformeerde keuze te maken over het organiseren van een eenmalige vrijwilligersactie of een grote vrijwilligerscampagne, rekening houdend met verschillende omstandigheden en het beoogde effect, voortbouwend op communicatie tussen collega's en het bevorderen van maatschappelijke participatie. Het resultaat van het project is een unieke methodologie die makkelijk overdraagbaar is op Europees niveau, gebaseerd op reële bevindingen.

Het project pakt niet alleen de vraag aan van "Wat betekent het om een vrijwilliger te zijn?", maar geeft ook concrete antwoorden op belangrijkere vragen: "Waarom vrijwilliger zijn?" en "Hoe een vrijwilliger zijn?"

Het project bracht onder andere drie korte cartoonfilmpjes voort (van respectievelijk 29, 51 en 50 seconden met als thema's: Wat? Waarom? Hoe?) om de boodschap van vrijwilligerswerk op een grappige en ongebruikelijke manier over te brengen. Het resultaat is terug te vinden op de website van het project:

<http://roadsafetyvolunteers.open-youth.org/index.php?lang=en>

Waarden en activiteiten van vrijwilligerswerk en e-vrijwilligerswerk

Het project dat door het Poolse "Good Network Foundation" samen met drie Poolse verenigingen en een gemeentelijke instelling werd geleid, bestaat uit twee complementaire activiteiten:

- a) de campagne "kernwaarden van vrijwilligerswerk" die verschillende vormen van vrijwilligerswerk promoot en de waarde van het vrijwilligerswerk beter bekend maakt om de erg beperkte en negatieve kijk op vrijwilligerswerk in Polen aan te pakken
- b) een Europese wedstrijd "ontdek e-vrijwilligerswerk" georganiseerd op Europese schaal met nadruk op het bevorderen van één specifieke vorm van vrijwilligerswerk, namelijk e-vrijwilligerswerk (vrijwilligerswerk via het internet).

Het project is erop gericht om de waarde van het vrijwilligerswerk beter bekend te maken, om de verscheidenheid van vrijwilligersactiviteiten te promoten en om het maatschappelijk middenveld aan te moedigen gebruik te maken van nieuwe soorten vrijwilligerswerk (vooral e-vrijwilligerswerk) om ze in staat te stellen te vechten tegen sociale uitsluiting en de kwaliteit van het vrijwilligerswerk zelf te verbeteren.

Het project bevat ook onderzoek naar verschillende vormen en waarden van vrijwilligerswerk en een verzameling echte verhalen van vrijwilligers als een interactieve en innovatieve manier om verhalen van vrijwilligers te filmen en te promoten: gebruikers van de projectwebsite (www.tojestwolontariat.pl) kunnen hun kortfilms uploaden.